

De Buurt-Bongerd (versie 25 Juni 2016)

Jos Braun, Kees van Dam, Richard Duppen, John van der Oost, Mirjam Wobbes

“De Fluitersmaat heeft mij altijd bijzonder geboeid, waarschijnlijk door het feit dat die merkwaardige buurtschap met de diepliggende weg, de aan weerszijden hoog oplopende landerijen met kris en kras arbeidershuisjes, boerderijtjes, boomgaardjes en stukjes weiland, doorsneden met allerlei paadjes, een fleurige landschappelijke lappendeken opleverde die typisch Veluws aandeed.” (Uit het boek: “Groen was mijn dorp – Renkum in de jaren 1900-1925” van Wes Beekhuizen)

Veranderingen in het Beekdal

In de komende jaren zullen twee van de drie lagere scholen aan de Bram Streeflandweg (Renkum) gaan verhuizen naar het gebied van de huidige Rijnkom. Het betreft de Vita Vera school en de Jac P. Thijsse school. De namen van deze scholen verwijzen naar het “ware leven”, en naar “het waarden en behouden van de groene ruimte” (het gedachtegoed van Nederlands eerste natuurbeschermer). Geïnspireerd door deze wijze woorden is in de omliggende buurten, de Fluitersmaat en de Doornenkamp, het idee ontstaan voor het behoud van de groene longen die de twee wijken scheiden. De vrijkomende ruimte zal onder andere worden gevuld met fruitbomen en veldbloemen, zoals die tot omstreeks 1960 in het beekdal van de toenmalige Fluitersdreef op de grens van Renkum en Heelsum te vinden waren (Fig.1).

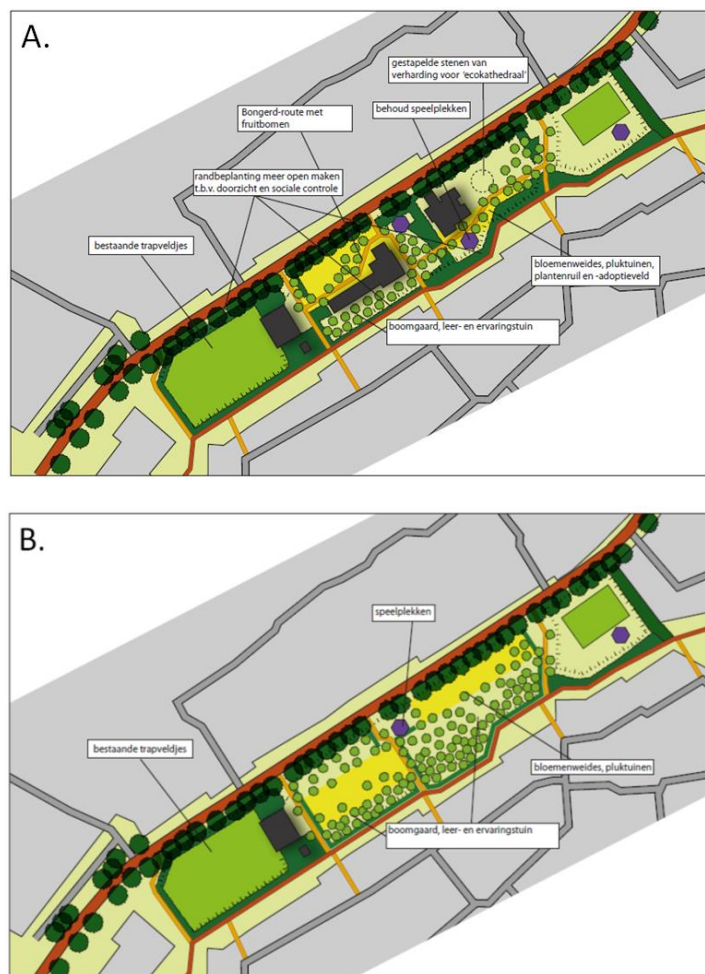

Figuur 1. “Voorjaar in de Fluitersmaat”, litho van Edzard W. Koning, (1869-1954). Op de achtergrond het huidige buurtcentrum, het boerderijtje. (<http://www.museumveluwezoo.nl>)

Plan

Op het jaarlijkse straatfeest in de Bram Streeflandweg kwam onlangs de toekomstige bestemming van de schoolterreinen ter sprake. Als alternatief voor bebouwing werd toen een plan voor een groene invulling gelanceerd. Enkele buurtbewoners hebben de afgelopen maanden dit plan uitgewerkt dat inmiddels kan rekenen op een zeer groot draagvlak binnen

genoemde buurten. Het voorstel is om, in nauw overleg met de gemeente, de vrijkomende grond op een groene en sociale manier in te vullen. Aangezien er momenteel geen duidelijkheid bestaat over de fasering van het beschikbaar komen van de grond, is uitgegaan van twee mogelijke situaties: het terrein met en zonder de schoolgebouwen (Fig.2). In de praktijk kunnen deze uitersten stapsgewijs in elkaar overgaan, nl. door de vergroening van het gebied in fasen te realiseren. In geval dat de schoolgebouwen niet meteen na de verhuizing verdwijnen, zal de uitbreiding van de groene ruimte zich in eerste instantie richten op de schoolpleinen, inclusief de fietsenstallingen. Het bestaande groen en de aanwezige speeltoestellen kunnen blijven bestaan. Verder zullen de fietsenstallingen worden afgebroken, en zal de bestrating van de schoolpleinen (deels) plaats maken voor groene ruimte. Indien afvoer van steen/puin een probleem is, hebben we creatieve oplossingen om dat op locatie te verwerken in de nieuwe invulling. Uit praktische en esthetische overwegingen denken we aan een combinatie van verschillende nuttige en onderhoudsvriendelijke groen voorzieningen, bijvoorbeeld fruitbomen, bloemenveldjes en struiken. Omdat deze ruimte is bestemd voor alle bewoners, wordt er in eerste instantie geen ruimte ingeruimd voor groentetuinen.

Figuur 2. Groene invulling van schoolterreinen. **(A)** Scenario-1, aanwezigheid schoolgebouwen. **(B)** Scenario-2, afwezigheid van schoolgebouwen.

Nieuwe bestemming schoolgebouwen

Schoolgebouwen nemen in de gemeente een belangrijke maatschappelijke plek in, zowel sociaal als ruimtelijk. Omdat de kans reëel is dat de schoolgebouwen na de verhuizing naar de nieuwbouw enige tot langere tijd aanwezig zullen blijven, zijn er verschillende ideeën om de gebouwen een nieuwe, tijdelijke bestemming te geven. Door voortzetting van de plek in de maatschappij biedt het wij-gevoel in de buurten (en dorpen) te vergroten. De gebouwen kunnen onderkomen bieden aan de wijkverenigingen voor uiteenlopende culturele en recreatie activiteiten: voor wekelijkse bijeenkomsten, muziek (muziek-lessen), toneel, ateliers (schilder/teken-lessen). Een andere invulling kan zijn om de ruimten beschikbaar te maken voor starters en/of ZZP'ers. Naast het faciliteren van genoemde activiteiten, wordt daarmee mogelijke verloedering van deze gebouwen voorkomen, en wordt de sociale controle op de omgeving vergroot.

Wij-gevoel

Naast het creëren van een mooie, gezonde, groene ruimte, zal dit initiatief ook leiden tot een vergroting van het buurtgevoel. Naast de bijdrage van buurtbewoners aan het relatief geringe onderhoud, kunnen de buurtbewoners hier het hele jaar rondlopen, bloemen plukken, en fruit oogsten. De jaarlijkse hoogtepunten zijn in het voorjaar, als de boomgaard tussen de Bram Streeflandweg en het Schutterspad in bloei staat, in de zomer als de bloemenvelden bloeien, en in de herfst als er een jaarlijks terugkerend oogstfeest wordt georganiseerd.

Onderhoud

Er zijn contacten met diverse organisaties om de mogelijkheden te bespreken om voor het onderhoud van deze ruimte personen in te schakelen 'met een zekere afstand tot de arbeidsmarkt'. Onder deskundige begeleiding, en indien nodig met medewerking van buurtbewoners, zou een dergelijk team het onderhoud voor hun rekening nemen. De nauwe banden van de initiatiefnemers met Wageningen Universiteit zullen, met name in de beginfase, worden gebruikt om een gebalanceerde flora te genereren.

Risico's

Hoewel we zeer optimistisch zijn dat het voorgestelde project grote kans van slagen heeft, zijn desondanks de potentiële risico's besproken. Het zou ongewenst zijn als de voorgestelde groene zone een bron van overlast zou worden, bijvoorbeeld als het een hangplek zou worden waar met name jongeren voor overlast zouden kunnen zorgen. Hoewel het gevaar hierop vergelijkbaar wordt geacht met elke bestaand groen-gebied/park, wordt het als verstandig ingeschat om de fietsenhokken (en mogelijk een deel van de bestaande bomen/struiken) te verwijderen, en in verband met de zichtbaarheid de (bloemen)veldjes aan te laten sluiten aan de Bram Streeflandweg of aan het Schutterspad (Fig.2).

Financiering

De insteek is om de voorgestelde plannen zoveel mogelijk te realiseren zonder een beroep te doen op financiële ondersteuning van de Gemeente Renkum. Er zijn diverse organisaties/stichtingen die dit project financieel zouden kunnen ondersteunen. Er is al een inventarisatie gemaakt van potentiële fondsen waarvan de voorwaarden voor subsidie zeer goed aansluiten bij de ideeën en doelstellingen van het hier voorgestelde project.

Visie Gemeente

Dit plan past uitstekend in de ambitie van de gemeente Renkum. Zoals verwoord in de toekomstvisie van het College van Burgemeester en Wethouders (“Ruimtelijke visie 2025”) alsmede het gemeentelijke Groenstructuurplan (GSP) waarin de Bram Streeflandweg wordt geschaard onder de voormalige schaapsdriften (“De Schaapsdreden: De oude dreven (Hogenkampseweg, Bram Streeflandweg en Doornenkampseweg) zijn goed herkenbaar door de aanwezigheid van bomenrijen. Deze lijnen lopen vanuit het dorp naar het noorden, het buitengebied in.”).

Conclusie

Concluderend kan gesteld worden dat het plan om de aanstaande verhuizing van de Vita Vera school en de Jac. P. Thijssen school aan te grijpen om een groene ruimte te genereren met tal van mogelijkheden om de sociale banden van de buurtbewoners aan te halen. Het moet een plek worden voor, door en van iedereen, van alle Renkummers en Heelsummers. Kortom, dit initiatief past uitstekend bij de visie en de reputatie van Renkum als groene en gezonde gemeente !

.....

Initiatiefnemers:

- Jos Braun – josbraun49@gmail.com
- Mirjam Wobbles - info@mawd.nl
- Richard Duppen – richardduppen@outlook.com
- Kees van Dam – kees_vandam@yahoo.com
- John van der Oost – john.vanderoost@wur.nl